

N:o 34.

Af herr **Boström, Filip**, med förslag till lag omgäende
omkrad lydelse af 9 kap. 1 § giftermåtsbalken.

Sedan år 1865 är ogift kvinna myndig enligt svensk lag, medan ~~äter gift kvinna~~ fortfarande af lagen förklaras omyndig. Denna åtskillnad föranledes gifvetvis icke af personliga skäl, i det att den kompetens att själf råda och svara för sina handlingar och sin egendom, hvilken lagen tillerkänner den ogifta kvinnan, som uppnått myndighetsålder, ju icke går förlorad med det, att hon inträder i äkta stånd.

Männens målsmanskap för familjen, hvilket hustrun sålunda underordnats, har emellertid under tidernas lopp i lagstiftningen lidit åtskilligt afbräck med den påföljd, att i den gifta kvinnans rättsliga ställning nu råder rätt mycken både inkonsekvens och osäkerhet. Hustrun har numera rätt att ensam råda öfver och förvalta hvad hon genom eget arbete förvärfvar samt den egendom, som under äktenskapet tillfallit henne genom arf, gåfva eller testamente och som förklarats för hennes enskilda tillhörighet. På samma sätt råder den hustru, hvilken ingått äktenskapsförord, öfver sin egendom.

I alla dessa afseenden är den gifta kvinnan nu faktiskt myndig, under det att dock lagen förklarar henne omyndig. Det synes då vara tid på att taga steget ut och i lag förklara henne myndig, hvilket kan ske utan att på något sätt rubba gällande föreskrifter om makars egendomsförhållanden. Hon blir då myndig med de inskränkningar, gällande lag föreskrifver, medan hon nu är omyndig med de undantag, lagen stadgar. I sak förblifver ställningen densamma med undantag af att hennes af lagen erkända myndighet klargör hennes rätt och befogenhet

i åtskilliga stycken, där nu råda dunkelhet och stridiga uppfattningar, som vålla osäkerhet. Men principen af den gifta kvinnans personlighetsvärde, af hennes likställighet i detta syfte med sina ogifta medsystrar och med mannen kungöres dock klart af lagen, hvilket äger sin stora ej blott formella, utan ock reella betydelse.

En lagändring, hvilken på det sättet omkastade förhållandena, skulle sålunda vara en tidsenlig och värdig reform.

Särskildt då det kommit på tal att låta en politisk rösträttsreform samtidigt eller efteråt följas af den politiska rösträtts utsträckning till kvinnorna, finnes det intet rimligt skäl uti att hålla det nya släktets uppfostrarinna, den af ansvarskänsla för familj och hem uppfyllda makan utestängd från den medborgerliga fullmyndighet, som tillmätes den ogifta kvinnan. Men skall gift kvinna beklädas med politisk myndighet, så måste ju hennes rättsställning som myndig medlem af samhället förut ordnas.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt yrka,

att Riksdagen ville för sin del antaga följande:

1:o) *Lag*

angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 § giftermålsbalken.

Häri genom förordnas, att 9 kap. 1 § giftermålsbalken skall erhålla följande förändrade lydelse:

9 kap.

Om mannens förvaltningsrätt i makars bo och om morgongåfva.

1 §.

Sedan man och kvinna sammanvigda äro, då äger mannen ensam förvalta makarnes bo samt söka och svara i boets angelägenheter, utom hvad angår egendom, som är från hans förvaltning undantagen samt gäld, hvarom i 11 kap. 5 § sägs; hustrun följe ock mannens stånd och villkor.

Är genom äktenskapsförord stadgadt, att hustrun tillhörig egendom skall från mannens förvaltning undantagas, eller är sådant stadgande meddeladt angående egendom, som genom gåfva eller testamente till hustrun gifven är, med villkor att den henne enskildt tillhöra skall; då äge hustrun öfver den egendom och afkomsten däraf råda, där ej annorlunda blifvit om förvaltningen föreskrifvet. Kan hustrun genom eget arbete något förvärfva, däröfver må hon ock råda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1904.

2:o) Lag

angående kvinnas rätt att vara myndig.

Med upphäfvande af lagen angående ogift kvinnas rätt att vid viss ålder vara myndig den 5 juli 1884 förordnas som följer:

1 §.

Ogift kvinna, som fyllt tjuguet år, så ock gift kvinna vare myndig att sig och sin egendom själf råda och förestå; dock hvad angår gift kvinna med de inskränkningsar, som följa af mannens förvaltningsrätt öfver boet.

2 §.

Vill ogift kvinna, som ofvan nämnda ålder uppnått, eller gift kvinna afsäga sig myndighetens utöfning, göra därom anmälan hos domstol; och varde hon af domstolen under förmyndare ställd. Till förmyndare för gift kvinna kan hennes man förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1904.

3:o) Lag

om ändrad lydelse af 19 kap. 4 § ärfdabalken.

Härigenom förordnas att 19 kap. 4 § ärfdabalken skall erhålla följande förändrade lydelse:

Är någon för vanvett, slöseri eller andra orsaker
ur stånd att värda gods sitt, värde under förmyndare
ställt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1904.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 27 januari 1903.

F. A. Boström.